

SA 20200930 Ført bak lyset - nå krever vi svar!

30 FRISDAG 30. SEPTEMBER 2020
STAVANGER AFTENBLAD

MENINGER

«Vi har reist oss opp. Vi er sinte. Og vi krever svar og en ny og fullstendig offentlig granskning av industrikatastrofen for 40 år siden», skriver Kian Reme, leder av Kjølland-nettverket. Her fra 40-årsmarkeringen av Kjølland-ulykken 27. mars 2020, ved minnesmerket «Brutt lønns» på Strødden i Stavanger, byens vestligste punkt.

PHILIP AASLAND

Ført bak lyset – nå krever vi svar!

KRONIKK: Det hemmelige forliket etter Kjølland-katastrofen viser at det norske folk er ført bak lyset. Operatør og eiere lurte oss til å tro på den norske kommisjonens ensidige årsaksforklaring – som havarerte i franske rettsaker i 1991.

Kian Reme

Leder av Kjølland-nettverket

Den norske kommisjonens rapport av 1981 var grunnlaget for at operatør, reder og forsikringselskap gikk til søksmål mot det franske verftet og konstruktøren. 1983-rapporten hevdet at ulykken i mars 1980, som krevde hele 123 liv, skyldtes en søvtefeil i stag D6. Franskmenne hadde skylda.

Den norske kommisjonen var sjokkerende uinteressert i å granske plattformen etter smutningen i 1983. Mens flere overraskende funn ble gjort om bord av flere av partene, nedla kommisjonen like så godt seg selv. Verken Justisdepartementet eller påtalemyndigheten tok affære. Den offisielle norske versjonen av ulykkesårsakene skulle bli stålende, koste hva det koste ville. Det var svært beklagelig for alle de norske – og amerikanske – partene at ansvaret ble plassert i Frankrike.

Mens den norske kommisjonen så en annen vei etter smutningen, ville franskmennene mansterket opp for å undersøke vraket. De saumfør riggen i uløselv – så lenge de hadde anledning til det – før Willochregjeringen i ekspresstaf – og mot Stortingets vilje – presset gjennom en senking av vraket.

Fransk rettsprosess

Den franske ekspertkommisjonen la fram sin rapport i 1985, med en ganske annerledes konklusjon enn den norske: Det var flere årsaker til havariet. Feil drift, provisorisk ombygging, manglende kontroller. Svessefeilen ble bekreftet, men var ikke alene årsak til ulykken. Franskmennene plasserte ansvaret i Norge. Hos Sta-

vanger Drilling (reder), Phillips (operatør), Veritas, Sleforesdirektoratet. Denne oppsiktsvekkende konklusjonen ble ikke på noe tidspunkt behandlet av norske myndigheter, verken av Justisdepartementet, regjeringen eller Stortinget. Rapporten ble ikke en gang oversatt til norsk! Det skjedde først i våre dager i regi av Riksrevisjonen.

Hvor ble demokratiet av? Hvordan er det mulig at norsk historiens største industriulykke havnet i skyggenes dal?

Søksmålet mot de franske partene fortsatte i seks år til, før det ble inngått et «forlik» i 1991. De norske interessene, basert på den norske kommisjonen, havarerte fullstendig. Det norske kommisjonsrapporten gikk med i dragsaget. Kravet på 700 millioner kroner ble «forliket», der hele erstatningskravet ble kassert. 6,5 millioner kroner i utgiftsdekning ble refundert, men ikke én øre i erstatning. Litt av et «forlik»!

60 år lang taushetsklausul

Screen Story lager nå en seks timer lang dokumentarserie om Kjølland, og Håvard Klyve Parr fant forlidsdokumentet i et gammelt arkiv. Aftenbladet har offentliggjort det. Dette på tross av at det ble inngått en avtale om taushet som skal vare i 60 år.

Det var de norske interessene som krevde taushetsklausul. De franske partene hadde i utgangspunktet ingen ting å tape ved å offentliggjøre at de hadde vunnet fullstendig. Men de norske og amerikanske interessene hadde mye å tape. Så mye at de ofret demokratisk åpenhet for å skjule deres ansvar for 123 oliearbeideres død.

Det vi en nå ikke vet noe om er underlagsmateriale! Hva var det franskmennene la fram som førte til dette totale norske nederlaget? Det må ha vært overbevisende...

Vi fores forstår bak lyset. Vi får ikke vite hvilke fakta som ble presentert i rettsprossene.

Etterlatte og overlevende er ikke umøtelige ofre, utnyttet og 40 års sorg og savn. Vi har reist oss opp. Vi er sinte.

Kjølland-fondet representerte de etterlatte og overlevende fram til midten av 1990-tallet. Vår erfaring fra den gang var at alle forsøk på å få fram ny informasjon, alle teorier som kunne bidra til å få fram en mer fullstendig beskrivelse av årsakene til ulykken, ble avvist og latterliggjort, og bortforklart som konspirasjonsteorier. Dette var et svik fra eiere, påtalemyndigheter og Riksadvokaten, politiet, regjeringen og Stortinget.

Vi krevde i 1983 at nye opplysninger fra smutningen skulle granskes. Det ble avvist.

Vi krevde i 1985 at den franske rapporten skulle behandles av norske myndigheter. Det ble avvist.

Vi la fram en rapport for Stortinget i 1990 om vår dokumentasjon av en eksplosjon i D4-staget. Rapporten ble oversendt Justisdepartementet, videresendt til Handels- og Sjøfartsdepartementet og lagret i en skuff. Igen et svik, ikke bare mot de berørte etterlatte og overlevende, men mot det norske folk.

Riksrevisjonen

Kjølland-nettverket, som i dag representerer etterlatte og overlevende, fikk i 2019 enstemmig støtte fra Stortingets kontroll- og konstruksjonskomité, gjennom oversendelsen av saken til Riksrevisjonen.

Det er vi selvsagt svært godt fornøyd med. Riksrevisjonen gjennomgår nå norske myndigheters behandling av Kjølland-saken.

Men før å forstå Kjølland-saken i sin bredde er det viktig at Riksrevisjonen også får tilgang til private arkiver. Vi oppfordrer Riksrevisjonen til:

- Å kreve innsyn til arkivene til ConocoPhillips, og finne fram det hemmelighetsnøpplede underlagsmateriale som førte fram til «forliket».
 - Å finne ut av hva norske myndigheter visste om den franske rettsprossene, og årsakene til at norske myndigheter ikke offentliggjorde hva de visste.
- Etterlatte og overlevende er ikke umøtelige ofre, utnyttet og 40 års sorg og savn. Vi har reist oss opp. Vi er sinte. Og vi krever svar og en ny og fullstendig offentlig granskning av industrikatastrofen for 40 år siden. Det skyldes vi våre etterkommere og det norske folk.

Ført bak lyset - nå krever vi svar!

KRONIKK: Det hemmelige forliket etter Kielland-katastrofen viser at det norske folk er ført bak lyset. Operatør og eiere lurte oss til å tro på den norske kommisjonens ensidige årsaksforklaring - som havarerte i franske rettssaler i 1991.

Kian Reme

Den norske kommisjonens rapport av 1981 var grunnlaget for at operatør, reder og forsikringselskap gikk til søksmål mot det franske verftet og konstruktøren. 1981-rapporten hevdet at ulykken i mars 1980, som krevde hele 123 liv, skyldtes en sveisefeil i stag D6. Franskmennene hadde skylda.

Den norske kommisjonen var sjokkerende uinteressert i å granske plattformen etter snuingen i 1983. Mens flere overraskende funn ble gjort om bord av flere av partene, nedla kommisjonen like så godt seg selv. Verken Justisdepartementet eller påtalemyndigheten tok affære. Den offisielle norske versjonen av ulykkesårsakene skulle bli stående, koste hva det koste ville. Det var svært beleilig for alle de norske - og amerikanske - partene at ansvaret ble plassert i Frankrike.

Mens den norske kommisjonen så en annen vei etter snuingen, stilte franskmennene mannsterkt opp for å undersøke vraket. De saumfor riggen i ukevis - så lenge de hadde anledning til det - før Willochregjeringen i ekspressfart - og mot Stortingets vilje - presset gjennom en senkning av vraket.

Fransk rettsprosess

Den franske ekspertkommisjonen la fram sin rapport i 1985, med en ganske annerledes konklusjon enn den norske: Det var flere årsaker til havariet. Feil drift, provisorisk ombygning, manglende kontroller. Sveisefeilen ble bekreftet, men var ikke alene årsak til ulykken.

Franskmennene plasserte ansvaret i Norge: Hos Stavanger Drilling (reder), Phillips (operatør), Veritas, Sjøfartsdirektoratet. Denne oppsiktsvekkende konklusjonen ble ikke på noe tidspunkt behandlet av norske myndigheter, verken av Justisdepartementet, regjeringen eller Stortinget. Rapporten ble ikke en gang oversatt til norsk! Det skjer først i våre dager i regi av Riksrevisjonen.

Hvor ble demokratiet av? Hvordan er det mulig at norgeshistoriens største industriulykke havnet i skyggenes dal?

Søksmålet mot de franske partene fortsatte i seks år til, før det ble inngått et «forlik» i 1991. De norske interessene, basert på den norske kommisjonen, havarerte fullstendig. Det norske kommisjonsrapporten gikk med i dragsuget. Kravet på 700 millioner kroner ble «forlikt», der hele erstatningskravet ble kassert. 6,5 millioner kroner i utgiftsdekning ble refundert, men ikke én øre i erstatning. Litt av et «forlik»!

60 år lang taushetsklausul

Screen Story lager nå en seks timer lang dokumentarserie om Kielland, og Håvard Klyve Parr fant forliksdokumentet i et gammelt arkiv. Aftenbladet har offentliggjort det. Dette på tross av at det ble inngått en avtale om taushet som skal vare i 60 år.

Det var de *norske* interessene som krevde taushetsklausul. De franske partene hadde i utgangspunktet ingen ting å tape ved å offentliggjøre at de hadde vunnet fullstendig.

Men de norske og amerikanske interessene hadde mye å tape. Så mye at de ofret demokratisk åpenhet for å skjule deres ansvar for 123 oljearbeideres død.

Det vi ennå ikke vet noe om er underlagsmaterialet: Hva var det franskmennene la fram som førte til dette totale norske nederlaget? Det må ha vært overbevisende ...

Vi føres fortsatt bak lyset. Vi får ikke vite hvilke fakta som ble presentert i rettsprosessen.

Kielland-fondet representerte de etterlatte og overlevende fram til midten av 1990-tallet. Vår erfaring fra den gang var at alle forsøk på å få fram ny informasjon, alle teorier som kunne bidra til å få fram en mer fullstendig beskrivelse av årsakene til ulykken, ble avvist og latterliggjort, og bortforklart som konspirasjonsteorier. Dette var et svik fra eiere, påtalemyndigheter og Riksadvokaten, politiet, regjeringen og Stortinget.

Vi krevde i 1983 at nye opplysninger fra snuingen skulle granskes. Det ble avvist.

Vi krevde i 1985 at den franske rapporten skulle behandles av norske myndigheter. Det ble avvist.

Vi la fram en rapport for Stortinget i 1990 om vår dokumentasjon av en eksplosjon i D4-staget. Rapporten ble oversendt Justisdepartementet, videresendt til Handels- og Sjøfartsdepartementet og lagt innerst i en skuff. Igjen et svik, ikke bare mot de berørte etterlatte og overlevende, men mot det norske folk.

Riksrevisjonen

Kielland-nettverket, som i dag representerer etterlatte og overlevende, fikk i 2019 enstemmig støtte fra Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité, gjennom oversendelsen av saken til Riksrevisjonen.

Det er vi selvsagt svært godt fornøyd med. Riksrevisjonen gjennomgår nå norske myndigheters behandling av Kielland-saken.

Men for å forstå Kiellandsaken i sin bredde er det viktig at Riksrevisjonen også får tilgang til private arkiver. Vi oppfordrer Riksrevisjonen til:

Å kreve innsyn til arkivene til ConocoPhillips, og finne fram det hemmelighetsstemplede underlagsmaterialet som førte fram til «forliket».

Å finne ut av hva norske myndigheter visste om den franske rettsprosessen, og årsakene til at norske myndigheter ikke offentliggjorde hva de visste.

Etterlatte og overlevende er ikke umælende ofre, umyndiggjort av 40 års sorg og savn.

Vi har reist oss opp. Vi er sinte.

Og vi krever svar og en ny og fullstendig offentlig granskning av industrikatastrofen for 40 år siden. Det skylder vi våre etterkommere og det norske folk.